

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

1FL032 Språkutveckling och litteracitet i förskolan, 15
högskolepoäng

Language Acquisition and Literacy in Pre-school, 15 credits

Huvudområde

Svenska språket

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2017-06-30

Senast reviderad 2018-06-27 av Fakulteten för konst och humaniora. Litteraturlistan har reviderats.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2018

Förkunskaper

Grundläggande behörighet

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- med utgångspunkt i forskning, samt egna och andras erfarenheter, självständigt och tillsammans med andra diskutera hur den pedagogiska verksamheten kan utformas i syfte att på bästa sätt stödja varje barns språkutveckling.

Delkurs 1 Barns språkutveckling, 5 hp

Efter avslutad delkurs skall den studerande kunna:

Kunskap och förståelse

- redogöra för centrala teorier om barns språkutveckling,
- redogöra för språkvetenskapliga begrepp relaterade till barns språkutveckling.

Färdighet och förmåga

- identifiera och redogöra för kännetecknande drag i barns språkutveckling.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- värdera och reflektera över teorier om barns språkutveckling.

Delkurs 2 Litteracitet och textmiljöer, 5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

Kunskap och förståelse

- redogöra för textmiljöer som omger barn i förskoleåldern,
- redogöra för barns tidiga litteracitetsutveckling.

Färdighet och förmåga

- dokumentera textmiljöer som omger barn,
- analysera textmiljöers betydelse för barns tidiga litteracitetsutveckling.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- kritiskt granska och diskutera textmiljöer och litteracitetsutveckling ur ett vetenskapligt och ämnesdidaktiskt perspektiv.

Delkurs 3 Dokumentation och språkutvecklande undervisning, 5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

Kunskap och förståelse

- redogöra för ämnesdidaktiska arbetsätt som stödjer varje barns språkutveckling,
- redogöra för grundläggande språksociologiska begrepp med relevans för förskollärarens yrkespraktik,
- redogöra för estetiska lärprocessers betydelse för språkutvecklande undervisning.

Färdighet och förmåga

- dokumentera och analysera språkliga aktiviteter i förskolan,
- planera språkutvecklande undervisning utifrån forskning samt egna och andras erfarenheter.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förmåga till didaktiska överväganden i syfte att stödja varje barns språkutveckling,
- kritiskt granska och diskutera undervisning i förskolan ur ett vetenskapligt och ämnesdidaktiskt perspektiv.

Innehåll

Kursen behandlar språkutveckling hos barn i förskoleåldern med fokus på talspråk och barns tidiga litteracitetsutveckling. Textmiljöers betydelse för barns tidiga litteracitetsutveckling behandlas, och språkutvecklande undervisning genom estetiska lärprocesser diskuteras.

Deltagande i seminarier och metodikpass är obligatoriskt.

Professionsbas och professionell progression

I kursen utvecklar den studerande sin kompetens att genom lyssnande, samtal och berättande analysera språk och stödja barn i deras språkutveckling. Dessutom utvecklar den studerande sin kompetens att använda digitala verktyg.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I kursen utvecklar den studerande sin kompetens att tillgodogöra sig forskning med relevans för professionen. Dessutom utvecklar den studerande sin kommunikativa förmåga i tal och skrift.

Delkurs 1 Barns språkutveckling

Delkursen ger en introduktion till språkutveckling hos barn i förskoleåldern. Universella och språkspecifika drag i barns språktillägnande behandlas, med särskilt fokus på ljud-, ord- och satsnivå. Delkursen ger också en orientering om flerspråkiga barns språkutveckling samt om avvikande språkutveckling hos barn i förskoleåldern. Centrala begrepp och teorier om språkutveckling introduceras där framförallt arvets och miljöns roll i språkutvecklingen fokuseras. Med utgångspunkt i autentiska samtal får den studerande tillämpa sina kunskaper om och förståelse för barns språkutveckling.

Delkurs 2 Litteracitet och textmiljöer

Delkursen tar sin utgångspunkt i multimodala och digitala textmiljöer som omger barn i ett mångkulturellt samhälle. Barns fortsatta kommunikativa utveckling, särskilt barns tidiga litteracitetsutveckling, behandlas och sätts i ett ämnesdidaktiskt sammanhang. Den studerande dokumenterar och analyserar textmiljöer som omger barn i förskoleåldern och diskuterar hur dessa miljöer påverkar barns tidiga litteracitetsutveckling. Estetiska lärprocesser och digitala verktyg introduceras som en del av berättandets betydelse för den tidiga litteracitetsutvecklingen.

Delkurs 3 Dokumentation och språkutvecklande undervisning

Delkursen syftar till att den studerande ska tillämpa kunskaperna från de tidigare delkurserna, genom att planera och värdera undervisning som stödjer alla barns språkutveckling. Estetiska lärprocesser och digitala verktyg diskuteras utifrån ämnesdidaktiska perspektiv, som ett led i att planera och analysera språkliga aktiviteter i förskolan och i förskoleklass. I delkursen belyses hur olika språkliga aktiviteter kan dokumenteras och analyseras, såväl språkligt som didaktiskt. Delkursen behandlar även språksociologiska faktorerens betydelse för individens språkbruk med särskilt fokus på förskollärares yrkespraktik. Därmed syftar delkursen till att ge den studerande redskap att värdera de situationer som uppstår i verksamheten utifrån språkliga och didaktiska perspektiv.

Undervisningsformer

Undervisningen bedrivs i form av föreläsningar, seminarier, lärmoment, metodikpass och fältstudier.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart.

Studerande som inte godkänts vid ordinarie examinationstillfälle ges möjlighet till omexamination i enlighet med universitetets lokala regler.

Komplettering av obligatoriska seminarieövningar och metodikpass sker genom muntlig eller skriftlig kompletteringsuppgift.

För kursbetyget Väl Godkänd ska minst 10 hp av kursens delmoment vara väl godkända.

Delkurs 1 examineras genom skriftlig tentamen, skriftliga inlämningsuppgifter och muntliga redovisningar under seminarier.

Delkurs 2 examineras genom skriftlig tentamen, skriftliga inlämningsuppgifter och muntliga redovisningar under seminarier och metodikpass.

Delkurs 3 examineras genom skriftlig tentamen, skriftliga inlämningsuppgifter och muntliga redovisningar under seminarier och metodikpass.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studerande som genomfört kursen och de studerande som deltar vid nästa kurstillfälle. Kursvärderingen genomförs anonymt. Kursvärderingen arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i en examen tillsammans med följande kurser som helt eller delvis överlappar innehållet i denna kurs: Överlappar helt med 1FL005.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1 Barns språkutveckling

Bruce, Barbro, Ivarsson, Ulrika, Svensson, Anna-Karin & Sventelius, Eva (2016 eller senare). *Språklig sårbarhet i förskola och skola: barnet, språket och pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur, kap 1–3, 8. 83 s.

Flera språk i förskolan: teori och praktik (2013). Stockholm: Skolverket. 84 s. ISBN: 978-91-7559-041-7. Se Skolverkets hemsida.

Håkansson, Gisela (2014 eller senare). *Språkinläring hos barn*. Lund: Studentlitteratur. 144 s.

Sandvik, Margareth & Spurkland, Marit (2015 eller senare). *Språkstimulera och dokumentera i den flerspråkiga förskolan*. Lund: Studentlitteratur, kap. 1–3. 44 s.

Wedin, Åsa (2017 eller senare). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigaste år*. Lund: Studentlitteratur, kap 2–3. 29 s.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument för verksamhet i förskolan. Ca 50 s. Se Skolverkets hemsida.

Ytterligare artiklar och annat undervisningsmaterial som distribueras av institutionen. Ca 50 s.

Delkurs 2 Litteracitet och textmiljöer

Bergöö, Kerstin & Jönsson, Karin (2012 eller senare). *Glädjen i att förstå: språk- och textarbete med barn*. Lund: Studentlitteratur. 150 s.

Fast, Carina (2008 eller senare). *Literacy: i familj, förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur. Ca 50 s. Urval.

Edwards, Agneta (2008 eller senare). *Bilderbokens mångfald och möjligheter*. Stockholm: Natur & Kultur. 160 s.

Flera språk i förskolan: teori och praktik (2013). Stockholm: Skolverket. 84 s. ISBN: 978-91-7559-041-7. Se Skolverkets hemsida.

Sandvik, Margareth & Spurkland, Marit (2015 eller senare). *Språkstimulera och dokumentera i den flerspråkiga förskolan*. Lund: Studentlitteratur, kap. 4–9. 112 s.

Wedin, Åsa (2017 eller senare). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur, kap 2, 6–9. 64 s.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument för verksamhet i förskolan. Ca 50 s. Se Skolverkets hemsida.

Ytterligare artiklar och annat undervisningsmaterial som distribueras av institutionen. Ca 50 s.

Barnlitteratur tillkommer i överenskommelse med undervisande lärare. Ca 400 s.

Delkurs 3 Dokumentation och språkutvecklande undervisning

Bruce, Barbro, Ivarsson, Ulrika, Svensson, Anna-Karin & Sventelius, Eva (2016 eller senare). *Språklig sårbarhet i förskola och skola: barnet, språket och pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur, kap 4, 6–8. 126 s.

Fast, Carina (2008 eller senare). *Literacy: i familj, förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur. 168 s.

Flera språk i förskolan: teori och praktik (2013). Stockholm: Skolverket. 84 s. ISBN: 978-91-7559-041-7. Se Skolverkets hemsida.

Gjems, Liv (2011 eller senare). *Barn samtalar sig till kunskap*. Lund: Studentlitteratur.

Holm, Lars & Laursen, Helle Pia (red.) (2010 eller senare). *Språklig praxis i förskolan*. Lund: Studentlitteratur. Ca 50 s. Urval.

Månsson, Annika (2000). *Möten som formar: interaktionsmönster på förskola mellan pedagoger och de yngsta barnen i ett genusperspektiv*. Diss. Lund : Univ. 251 s. ISBN: 91-88810-10-0. Ca 50 s. Urval. Finns även i digital form.

Norrby, Catrin & Håkansson, Gisela (2015 eller senare). *Introduktion till sociolingvistik*. Lund: Studentlitteratur. Ca 50 s. Urval.

Wedin, Åsa (2017 eller senare). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur, kap 4 och 10. 23 s.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument för verksamhet i förskolan. Ca 50 s. Se Skolverkets hemsida.

Ytterligare artiklar och annat undervisningsmaterial som distribueras av institutionen. Ca 50 s.